četvrtak, 16. prosinca 2021.

P9_TA(2021)0514

Pokret MeToo i uznemiravanje – posljedice u institucijama EU-a

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. prosinca 2021. o pokretu MeToo i uznemiravanju – posljedicama u institucijama EU-a (2021/2986(RSP))

(2022/C 251/16)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir članke 2. i 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) i članke 8., 10. i 19. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

— uzimajući u obzir članke 21. i 23. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”),

— uzimajući u obzir Konvenciju protiv nasilja i uznemiravanja Međunarodne organizacije rada i njezine glavne odredbe (br. 190),

— uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija), koja je stupila na snagu 1. kolovoza 2014.,

— uzimajući u obzir Direktivu 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada ([1]),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. ožujka 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.-2025.” (COM(2020)0152),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. listopada 2017. o borbi protiv spolnog uznemiravanja i zlostavljanja u EU-u ([2]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o pristupanju EU-a Istanbulskoj konvenciji i drugim mjerama za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja ([3]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. svibnja 2020. o procjeni prihoda i rashoda Europskog parlamenta za financijsku godinu 2021. ([4]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o rodnoj perspektivi tijekom i poslije razdoblja krize uzrokovane bolešću COVID-19 ([5]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o Strategiji EU-a za rodnu ravnopravnost ([6]),

— uzimajući u obzir izvješće o indeksu Europskog instituta za ravnopravnost spolova o rodnoj ravnopravnosti za 2020. godinu:

— uzimajući u obzir izvješće Europskog ombudsmana od 17. prosinca 2018. o dostojanstvu na radnome mjestu u institucijama i agencijama EU-a,

— uzimajući u obzir Prilog II. svojeg Poslovnika naslovljenog „Kodeks primjerenog ponašanja zastupnika u Europskom parlamentu prilikom obnašanja njihovih dužnosti”,

([1]) SL L 204, 26.7.2006., str. 23.
([2]) SL C 346, 27.9.2018., str. 192.
([3]) SL C 232, 16.6.2021., str. 48.
([4]) SL C 323, 11.8.2021., str. 33.
([5]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0024.
([6]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0025.

— uzimajući u obzir Mišljenje SJ-0328/21 (D(2021)24350) svoje Pravne službe od 18. studenoga 2021.,

— Uzimajući u obzir pitanje upućeno Komisiji pod naslovom „MeToo i uznemiravanje – posljedice u institucijama EU-a” (O-000074/2021 – B9-0045/2021),

— uzimajući u obzir članak 136. stavak 5. i članak 132. stavak 2. Poslovnika,

— uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za prava žena i jednakost spolova,

A. budući da je rodna ravnopravnost jedna od temeljnih vrijednosti Unije koja je utvrđena u članku 2. UEU-a; budući da je pravo na jednako postupanje i nediskriminaciju temeljno pravo sadržano u Ugovorima i Povelji;

B. budući da je spolno uznemiravanje u zakonodavstvu EU-a ([7]) definirano kao „svaki neželjeni oblik verbalnog, neverbalnog ili fizičkog ponašanja spolne naravi kojim se želi povrijediti dostojanstvo osobe odnosno kojim se postiže takav učinak, posebno kad to ponašanje stvara zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje”; budući da je spolno uznemiravanje oblik nasilja nad ženama i djevojčicama i ekstremni oblik rodno uvjetovane diskriminacije koja nerazmjerno utječe na žene i djevojčice; budući da se rodno uvjetovano nasilje temelji na nejednakoj raspodjeli moći između žena i muškaraca te na seksizmu i rodnim stereotipima, što je dovelo do dominacije nad ženama i njihove diskriminacije od strane muškaraca; budući da oko 90 % žrtava spolnog uznemiravanja čine žene, a njih otprilike 10 % muškarci;

C. budući da je prema izvješću Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) od 3. ožujka 2014. naslovljenom „Nasilje nad ženama: istraživanje u cijeloj Uniji” svaka treća žena doživjela fizičko ili seksualno nasilje u odrasloj dobi; budući da je u Europskoj uniji i do 55 % žena bilo izloženo spolnom uznemiravanju; budući da je 32 % svih žrtava u EU-u izjavilo da je počinitelj bio hijerarhijski nadređena osoba, kolega ili klijent; budući da je 75 % žena u kvalificiranim zanimanjima ili na rukovodećim položajima bilo spolno uznemiravano; budući da je 61 % žena zaposlenih u uslužnom sektoru bilo izloženo spolnom uznemiravanju;

D. budući da kibernetičko uznemiravanje, kao i drugi oblici rodno uvjetovanog kibernetičkog uznemiravanja, postaje sve učestalije; budući da je procjenom europske dodane vrijednosti u pogledu rodno uvjetovanog kibernetičkog uznemiravanja ([8]) utvrđeno da se 4-7 % žena u EU-u susrelo s kibernetičkim uznemiravanjem tijekom 12 mjeseci prije istraživanja;

E. budući da nije postignut dovoljan napredak u rješavanju problema spolnog uznemiravanja nakon tri godine pokreta MeToo i da je potrebno napraviti još mnogo unutar institucija EU-a i šire;

F. budući da istraživanja pokazuju da je uznemiravanje raširenije nego što se smatra i da se o njemu značajno premalo izvještava ([9]); budući da je uznemiravanje često dodatno povezano s drugim oblicima diskriminacije uz rodno uvjetovanu diskriminaciju kao problem koji treba rješavati intersekcijskim pristupom, iz svih kuteva;

G. budući da je seksualno nasilje i uznemiravanje na radnom mjestu pitanje zdravlja i sigurnosti te bi ga tako trebalo tretirati i sprečavati;

H. budući da su žrtve spolnog uznemiravanja često djelatnici na najranjivijim položajima u Parlamentu, uključujući mlade stručnjake, vježbenike, akreditirane parlamentarne asistente i ugovorno osoblje;

([7]) Direktiva 2006/54/EZ.

([8]) Studija Europskog parlamenta iz ožujka 2021. naslovljena „Borba protiv rodno uvjetovanog nasilja: kibernetičko nasilje – procjena europske dodane vrijednosti”.

([9]) Izvješće Europskog ombudsmana o dostojanstvu na radnom mjestu u institucijama i agencijama EU-a.

I. budući da je jedan od razloga zbog kojeg se nedovoljno izvještava o spolnom uznemiravanju nedovoljna svijest, nekad zbog nedovoljnog shvaćanja ozbiljnosti problema, neupućenosti u kanale za podršku žrtvama ili način na koji se doživljava osjetljivost tog problema, ili straha od viktimizacije ili gubitka radnog mjesta;

J. budući da je pokret MeToo potaknuo institucije EU-a na planiranje i prilagođavanje svojih internih pravila i postupaka radi boljeg prepoznavanja, suprotstavljanja i sankcioniranja uznemiravanja;

K. budući da je i dalje potrebno poticati i dodatno unapređivati rodnu ravnopravnost i rodno osviještenu politiku u EU-u, uključujući na rukovodećim položajima u institucijama ([10]);

L. budući da zviždači igraju važnu ulogu u otkrivanju spolnog i psihološkog uznemiravanja, lošeg upravljanja i diskriminacije na radnom mjestu;

M. budući da je u svojim ranijim rezolucijama Parlament pozvao na niz mjera kojima bi se osigurao pristup nulte tolerancije kao standard, a samo je nekoliko njih u potpunosti provedeno u skladu sa zahtjevima njegove rezolucije o borbi protiv spolnog uznemiravanja i zlostavljanja u EU-u, zbog čega ih je potrebno pratiti;

N. budući da je zbog pandemije bolesti COVID-19 i novih metoda rada Europskog parlamenta uvedenih tijekom pandemije možda manje vjerojatno da će doći do fizičkog uznemiravanja, ali je istovremeno žrtvama uznemiravanja teže podnijeti pritužbe i obratiti se savjetniku za usmjerenje i podršku;

Opće napomene

1. Odlučno osuđuje sve oblike rodno uvjetovanog nasilja, uključujući spolno nasilje, i sve oblike uznemiravanja, osobito spolno uznemiravanje; odlučno potvrđuje svoju, već iskazanu predanost borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja i uvjerenje da je sveobuhvatna direktiva koja obuhvaća sve njegove oblike najbolji način za njegovo okončanje; ponovno apelira na Vijeće da hitno zaključi ratifikaciju Istanbulske konvencije od strane EU-a na temelju širokog pristupanja bez ikakvih ograničenja;

2. Naglašava da uznemiravanje, a osobito spolno uznemiravanje, koje se odvija na radnom mjestu, predstavlja kršenje ljudskih prava i ozbiljan napad na duševno i fizičko zdravlje osobe zbog kojeg se ona osjeća nesigurno na radnom mjestu i ponekad ne može obavljati svoj posao; konstatira da je mnogo veća vjerojatnost da će žene biti izložene seksualnom uznemiravanju nego muškarci;

3. Naglašava da je ključni čimbenik u stvaranju sigurnog radnog okruženja sprečavanje, koje bi se trebalo postići pružanjem informacija, podizanjem svijesti i poticanjem kampanja i politika nulte stope uznemiravanja, uz istovremenu izgradnju službenih i neslužbenih struktura putem kojih se rješavaju problemi uznemiravanja, osobito problemi spolnog uznemiravanja, te pruža savjetodavna i psihološka pomoć žrtvama, daju savjeti o kontaktima u policijskoj službi i upućuje na pružatelje sredstava pravne zaštite;

4. Pozdravlja nastojanja kojima je Parlament tijekom kampanje MeToo pridonio prekidu šutnje i podizanju svijesti o potrebi za uvođenjem boljih radnih uvjeta za sve djelatnike;

Osiguravanje nulte tolerancije uznemiravanja kao važan aspekt politike Parlamenta o rodnoj ravnopravnosti

5. Smatra da, unatoč određenim dosadašnjim nastojanjima na uvođenju politike nulte stope uznemiravanja, i dalje postoje slučajevi spolnog uznemiravanja u Parlamentu i žrtve se ne usuđuju uvijek koristiti postojećim kanalima, što znači da nastojanja na sprečavanju spolnog uznemiravanja treba intenzivirati;

([10]) Komunikacija Komisije naslovljena „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.-2025.”.

6. Pozdravlja odluku Predsjedništva iz 2018. u kojoj se navodi postupak i mjere za sprečavanje uznemiravanja, osobito spolnog uznemiravanja, kao što je Kodeks primjerenog ponašanja zastupnika koji je ugrađen u Poslovnik u siječnju 2019.;

7. Pozdravlja činjenicu da je Europski parlament usvojio Akcijski plan za rodnu ravnopravnost 2020. i plan za njegovo uvođenje 2021.;

8. Međutim, žali što mjere za rješavanje spolnog uznemiravanja nisu dovoljno snažne i ne uključuju sve aktivnosti zatražene u prethodnim rezolucijama, te stoga:

a) poziva službe Parlamenta da omoguće osposobljavanje protiv uznemiravanja na svim jezicima ili uz tumačenje i da ciljano usmjeravaju aktivnosti informiranja prema pojedinačnim izaslanstvima i političkim skupinama;

b) poziva službe Parlamenta na izradu javnog popisa zastupnika koji su sudjelovali na tečajevima osposobljavanja protiv uznemiravanja koji se objavljuje na mrežnoj stranici Europskog parlamenta kao dobar primjer drugim zastupnicima;

c) ponovno poziva ([11]) na snažnije mjere za sprečavanje svih oblika uznemiravanja, osobito spolnog uznemiravanja, a naročito poziva na uvođenje obveznog osposobljavanja protiv uznemiravanja za sve zastupnike što je prije moguće i na samom početku mandata novoizabranih zastupnika u skladu s primljenim pravnim savjetima, s obzirom na to da se dobrovoljno osposobljavanje o sprečavanju uznemiravanja pokazalo nedovoljnim;

d) poziva službe Parlamenta da procijene moguće posljedice, kao što su mogućnost ograničavanja regrutacije djelatnika bez kršenja prava zastupnika na pokrivanje troškova parlamentarne pomoći, kao jedna od mogućih mjera, u slučaju nepoštivanja obveze propisane stavkom 8. točkom (c) ove Rezolucije, ako zastupnik odbije sudjelovati u obveznom osposobljavanju protiv uznemiravanja;

9. Poziva na unaprjeđenje dizanja svijesti i uvođenje obveznog osposobljavanja o politici Parlamenta o nultom uznemiravanju za sve osobe koje rade u njegovim prostorima na redovnoj osnovi, pružajući im alate za prepoznavanje svih oblika uznemiravanja, osobito uključujući spolno uznemiravanje, i za njihovo prijavljivanje, kao i prilagođenim informacijama o dostupnim mjerama podrške; naglašava nužnost da te strukture podrške budu šire poznate i dostupnije;

10. Također poziva na mjere kojima se pruža zaštita od viktimizacije ili osvete protiv podnositelja pritužbi, žrtava, svjedoka i zviždača;

11. Poziva Parlament da nastavi javno osuđivati spolno uznemiravanje i osmisli kampanju podizanja svijesti usmjerenu protiv svih oblika uznemiravanja unutar Europskog parlamenta;

12. Pozdravlja uvođenje povjerljivih savjetnika za žrtve uznemiravanja, osobito spolnog uznemiravanja, kao koristan izvor podrške i savjeta, te poziva odgovarajuća tijela unutar Parlamenta da osiguraju dostupnost navedenih savjetnika svima kojima su potrebni i da im mogu pružati svu potrebnu pomoć; naglašava važnost transparentnosti postupka odabira i vremenskog okvira za mandate članova odbora za borbu protiv uznemiravanja i povjerljivih savjetnika;

13. Poziva odgovarajuća tijela unutar Parlamenta da uvedu stručne mehanizme namijenjene pružanju podrške i pomoći žrtvama spolnog uznemiravanja čineći ih dostupnijima i vidljivima te suzbijanjem stigmatizacije; naglašava da je potrebno izbjeći viktimizaciju i poziva ta tijela da osiguraju da napredak karijere žrtava ne bude ugrožen;

14. Poziva na bolje usmjereno osposobljavanje za sve razine rukovodstva vezano uz njihovu institucionalnu ulogu u uvođenje politike nulte stope uznemiravanja u njihove dnevne aktivnosti, uz poseban naglasak na skupine na najranjivijim položajima, kao što su vježbenici, akreditirani parlamentarni asistenti i ugovorno osoblje;

([11]) Rezolucija o pristupanju EU-a Istanbulskoj konvenciji i drugim mjerama za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja, stavak 16.: „Poziva predsjednika Europskog parlamenta, Predsjedništvo i upravu Parlamenta da nastave raditi na tome da Europski parlament bude radni prostor bez uznemiravanja i seksizma te da u skladu sa zahtjevima iz Rezolucije o borbi protiv spolnog uznemiravanja i zlostavljanja u EU-u iz 2017. provedu sljedeće mjere: …da za sve zastupnike u EP-u i sve kategorije članova osoblja provedu obvezno osposobljavanje o poštovanju i dostojanstvu na radnom mjestu; Rezolucija o borbi protiv spolnog uznemiravanja i zlostavljanja u EU-u, stavak 17.

15. Prepoznaje dosadašnja nastojanja u pokušaju osiguravanja rodne ravnopravnosti i rodno osviještene politike u Parlamentu, uključujući ravnotežu među spolovima na rukovodećim položajima, te naglašava da bi se potpunim provođenjem plana i planiranim redovnim revizijama za unapređenje Akcijskog plana Parlamenta za rodnu ravnopravnost moglo pridonijeti stvaranju kulture međusobnog uvažavanja i na taj način spriječiti svaki oblik uznemiravanja te učiniti Parlament rodno osviještenim; naglašava važnost podizanja svijesti o Akcijskom planu za rodnu ravnopravnost i planu kojim se osigurava njegova učinkovita provedba; traži njihovu objavu na mrežnoj stranici Parlamenta;

16. Primjećuje rad Savjetodavnog odbora za uznemiravanje i njegovo sprečavanje na radnom mjestu koji se bavi pritužbama između akreditiranih parlamentarnih asistenata i zastupnika Europskog parlamenta u vezi s uznemiravanjem i njegovim sprečavanjem na radnom mjestu. poziva na potpuno transparentno prikazivanje načina na koji Parlament rješava probleme s uznemirivanjem, štiteći pritom identitet oštećenih osoba, te poziva oba odbora na izradu i objavu svojih izvješća o nadzoru i procjeni rizika na godišnjoj osnovi na mrežnoj stranici Parlamenta, na provođenje kontrolnih mehanizama i naročito na objavu vanjske procjene provedene u Savjetodavnom odboru koji se bavi pritužbama između akreditiranih parlamentarnih asistenata i zastupnika Europskog parlamenta u vezi s uznemiravanjem i njegovim sprečavanjem na radnom mjestu; ponovno poziva ([12]) da vanjski i transparentno izabrani revizori provedu neovisnu ocjenu trenutačnog sustava u odnosu na njegovu učinkovitost i prema potrebi da se predlože izmjene što je prije moguće, prije završetka zakonodavnog razdoblja, kako bi se osigurala neovisnost i ravnoteža među spolovima te izbjegli sukobi interesa u postojećim strukturama, te stoga:

a) traži promjenu sastava dvaju odbora kako bi se osiguralo da neovisni stručnjaci s provjerenim znanjem u rješavanju problema uznemiravanja na radnom mjestu, uključujući liječnike, terapeute i pravne stručnjake u području uznemiravanja budu službeni članovi s glasačkim pravima;

b) ističe da bi zastupnici Europskog parlamenta mogli biti žrtve spolnog uznemiravanja te poziva službe Parlamenta i političke skupine na konkretno djelovanje u tom pogledu;

c) preporuča osnivanje radne skupine neovisnih stručnjaka u svrhu istrage situacije spolnog uznemiravanja i zlostavljanja u Parlamentu, radi provođenja ocjene svojeg postojećeg Savjetodavnog odbora koji se bavi pritužbama između akreditiranih parlamentarnih asistenata i zastupnika Europskog parlament u vezi s uznemirivanjem i njegovim sprečavanjem na radnom mjestu i Savjetodavnog odbora za djelatnike Parlamenta o sprečavanju uznemiravanja, te predlaganja odgovarajućih promjena;

17. Preporučuje da Europski Ombuds(wo)man jednom godišnje Skupini na visokoj razini za rodnu jednakost i raznolikost dostavi podatke o pritužbama o nepravilnostima prilikom primjene vezano uz podnesene slučajeve navodnog uznemiravanja u Parlamentu;

Suradnja između institucija EU-a

18. Poziva sve institucije i agencije EU-a da redovno razmjenjuju svoje najbolje prakse u rješavanju problema uznemiravanja, uključujući politiku ili smjernice protiv uznemiravanja ili bilo koje nove odredbe o načinu suzbijanja uznemiravanja;

19. Poziva sve institucije EU-a da uvedu mrežu povjerljivih savjetnika ili vanjskih posrednika radi pružanja usmjerenja i podrške žrtvama spolnog uznemiravanja i potiče suradnju između povjerljivih savjetnika u različitim tijelima EU-a, što je nužno za manja tijela s manjim brojem članova osoblja dostupnih za pružanje odgovarajuće podrške;

20. Poziva sve institucije EU-a da procijene i prilagode svoje interne politike u skladu s navedenim kako bi se svi, ne samo trajno osoblje, već i vježbenici i vanjski izvođači, mogli koristiti službenim i neslužbenim strukturama radi skretanja pažnje na slučajeve uznemiravanja i traženja savjetodavne i psihološke pomoći;

([12]) Rezolucija o procjenama prihoda i rashoda Europskog parlamenta za financijsku godinu 2021., stavak 55.

21. Poziva Službu Europskog parlamenta za istraživanja da naruči studiju dodane vrijednosti platformi za zviždače na radnim mjestima i na načina na koji bi se one mogle primijeniti unutar institucija EU-a, uz predstavljanje ishoda i preporuka takve studije u okviru radionice ili rasprave s razmjenom stavova u odgovarajućim odborima Parlamenta;

22. Poziva Komisiju da osigura dostatne instrumente za rješavanje slučajeva uznemiravanja, izbjegavanje sekundarne viktimizacije i osiguravanje pravovremenih odgovora pri pregledu Pravilnika o osoblju EU-a;

23. Poziva agencije i tijela EU-a da usvoje svoja interna pravila za suzbijanje svih oblika uznemiravanja, osobito spolnog uznemiravanja, te da također osiguraju provedbu temeljnog načela spolne ravnopravnosti na svim razinama među svojim osobljem i rukovodstvom, uzimajući u obzir i nove uvjete rada na daljinu i s tim povezane lekcije naučene tijekom pandemije bolesti COVID-19; poziva Komisiju da nadzire provođenje tih pravila protiv uznemiravanja i načela akcijskih planova za rodnu ravnopravnost u svrhu promicanja i daljnjeg unapređenja spolne ravnopravnosti u agencijama i tijelima EU-a;

o

o o

24. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, agencijama i tijelima EU-a, vladama i parlamentima država članica te Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe.